

زنان و تشکل های غیر دولتی

زهران نژاد بهرام

تشکل های غیردولتی سازمان هایی که با کار داوطلبانه، غیر انتفاعی، غیر دولتی و غیر سیاسی فرصت آرایه خدمت را برای شهروندان فراهم می کنند تصویری نو از مشارکت در جامعه مدنی است. این سازمان ها که از اواخر قرن بیستم به عرصه فعالیت های اجتماعی، فرهنگی، محیط زیستی و... وارد شدند برگرفته از نیاز انسانها در توسعه شهرنشینی و گسترش مشکلات زندگی شهری کم کم به عرصه ای پر توان برای جلب مشارکت و توانمند سازی مبدل گردید. در واقع، تشکل های غیردولتی نمایی از جامعه را که برگرفته از نیاز مشترک انسانها به هم و تلاش برای ایجاد فضای همدلانه و صلح آمیز در جهت آرایه خدمت به یکدیگر فراتر از وظایف سازمانی دولتها و سازمان های رسمی و وابسته به حاکمیتها است، را به نمایش می گذارد. زنان که نیمی از جامعه را تشکیل می دهند به عنوان اولین علاقه مندان این سازمانها با توجه به تجارب عاطفی و انسان دوستانه و دردهای مشترک مترتب بر آنها که ناشی از نابرابری - تبعیض و کم مهارتی در حل مشکلات تعریف شده اند، نقش فعالی در این نهادها دارند. سابقه دیرین زنان به آرایه خدمات داوطلبانه به گروه ها و افراد مختلف از هیات مذهبی گرفته تا تهیه جهیزیه و کمک به سیسمونی نوزادان و... جملگی در علاقه مندی زنان به این نوع سازمانها را تقویت کرده است. سازمان های غیر دولتی (سمن ها) امروزه یکی از عناصر جدایی ناپذیر از شهرها هستند. در ایران بالغ بر 22 هزار سازمان تا کنون به ثبت رسیده است. این سازمانها به دلیل ماهیت داوطلبانه بخشی از نیاز انسان به کمک به هم نوع است که در رشته های گوناگون با تخصص های متفاوت سعی در آرایه خدمات به نیازمندان دارد. شهر با همه پیچیدگی های عوارض انکار ناپذیر و دشواری نیز با خود همراه دارد که بخشی از آنها گریبانگیر زنان است. هفته گذشته که روز جهانی سازمان های غیر دولتی نامگذاری شده بود (8 اسفند) شنیده شد که خانه خورشید که يك سمن دیر پا و موفق و دارای نیروهای متخصص و داوطلب بود به کار خود پایان داد.

این مهم بیان کننده دو امر جدی است نخست آنکه یکی از بسترهای آرایه خدمات به زنان دچار اعتیاد یا در معرض آن، از يك مرکز حمایتی و توانمند ساز محروم شدند و دوم آنکه گروهی داوطلب و

متخصص با تجاربی گرانقدر به دلیل شرایط دشوار ادامه کار در شهر مجبور به ترك این خدمات شدند.

ستاد سمن‌های شهرداری تهران که سابقه‌ای دیرین در حمایت از تشکلهای غیر دولتی داشته در این مهم واکنشی نشان نداد!

وزارت کشور که اداره کلی را در این خصوص فعال کرده در برابر این مهم واکنشی نشان نداد!

سمن‌های همکار در ارتباط با این موضوع سکوت کردند! و... و همه به دادن خبر اکتفا کردند!

به واقع چه اتفاقی افتاده که يك سازمان غیر دولتی که با هر شرایطی در تلاش بود به زنان در معرض مشکل یا مشکل دیده خدمات ویژه ارایه کند و آنها را برای مواجهه با زندگی توانمند بسازد مجبور به تعطیلی شد!

تعطیلی خانه خورشید نشان از چند نگرانی دارد که مسوولان و مردم و شهروندان و رسانه‌ها باید به آن به دقت توجه کنند:

- فرصتهای مشارکت پذیری و مشارکت جویی برای همیشه به روی انسان ها گشوده است اما استفاده از آن و توان استفاده از آن معلوم نیست تاکی وجود داشته باشد.

- یکی از محورهای پر کار و اثر گذار در زندگی اجتماعی زنان همکاری با سازمان‌های غیر دولتی است. تشویق و ترغیب زنان به سوی این نوع تشکلهای ضمن اینکه مسوولیت اجتماعی را در میان آنان توسعه می‌دهد فرصت بهره‌گیری جامعه از توان آنها را بیشتر می‌کند. زنان با استفاده از این ظرفیت بستری متفاوت برای رشد و تعالی خود از يك سو و خانواده از سوی دیگر در حساس بودن نسبت به مسائل و مشکلات جامعه و مردم جست‌وجو خواهند کرد.

- سازمان‌های غیر دولتی بستری وسیع و در دسترس برای ارتقای مشارکت اجتماعی در جامعه است. جایی که افراد بدون در نظر گرفتن منافع انتفاعی و به دور از بوروکراسی دولتی و فارغ از دغدغه‌های سیاسی به صورت داوطلبانه از توان و تخصص خود در جهت بهبود آلام جامعه و درد مند بودن نسبت به مسائل اجتماع بهره می‌گیرند و در این میان زنان با توجه به شرایط خود و مسوولیت خانوادگی و علایق اجتماعی از این مهم می‌توانند بیشترین بهره را ببرند.

- سازمان‌های غیر دولتی تصویر مسوولیت پذیری اجتماعی و باور پذیری نقش مردم و جست‌وجوی ظرفیتهای رها شده برای ارایه خدمات به رفع معضلاتی است که در توان سازمان‌های غیر دولتی نیست یا به دلیل عمیق بودن مسائل نیازمند دست‌های انسانی است که دغدغه مسوولیت سازمانی و وابستگی اداری ندارند.

- این سازمان‌ها که در کشور ما طی دوده گذشته از عمق بیشتری

برخوردار شدند باید به عنوان فرصت شهرها در نظر گرفته شوند که هم ظرفیت‌سازی می‌کنند هم ظرفیت‌پذیری دارند. پس در يك تعامل دوسویه قادرند بستری برای مشارکت توان بالقوه زنان توانمند شهر ایجاد کنند.

- زنان که با توجه به زندگی‌های جدید فرصت‌های بیشتری نسبت به دیگران در ارائه خدمات انسان‌دوستانه دارند می‌توانند سازمان‌های غیر دولتی را به عنوان مقصدی برای رشد و تعالی جامعه برگزینند و به اعضای خانواده و فرزندان بیاموزند که ارائه خدمات انسان‌دوستانه همیشه در برابر هزینه‌های مالی نیست بلکه يك گام به سوی بهبود زندگی دیگران و جامعه بر داشتن یعنی اصلاح چیزی که جز با عزم جدی جامعه حاصل نمی‌شود.

- دستگاه‌ها و سازمان‌های مرتبط در این خصوص لازم است در جهت ترغیب جامعه و به خصوص زنان برای مشارکت در این سازمان‌ها فرصت‌ها را شناسایی کرده و بستر را بازسازی کنند.

منبع: روزنامه اعتماد 16 اسفند 1400 خورشیدی